

รูปแบบการสร้างสรรคนาฏศิลป์ที่สื่อให้เห็นถึงคุณค่าของปีกแมลงทับ และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ โดยผ่านมิตีการแสดง

THE MODEL CREATION OF DANCE REPRESENTING THE USEFULNESS OF THE JEWEL BEETLE'S WINGS AND ECONOMIC VALUE-ADDING PROMOTING THROUGH THE PERFORMANCE

ประวิทย์ ฤทธิบุญ/PRAVIT RITTIBUL

โสฬส มงคลประเสริฐ/SOROS MONGKONPRASERT

กฤษณ์ดิณ ล่องชุม/KRITTIN LONGCHUM

สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

PROGRAM IN THAI CLASSICAL DANCE EDUCATION, FACULTY OF FINE AND APPLIED ARTS, RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY THANYABURI

Received: January 5, 2021

Revised: May 9, 2021

Accepted: May 11, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องรูปแบบการสร้างสรรคนาฏศิลป์ที่สื่อให้เห็นถึงคุณค่าของปีกแมลงทับ และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ โดยผ่านมิตีการแสดง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ค้นหาคุณค่าและความสำคัญของปีกแมลงทับ 2) ค้นหา รูปแบบ และองค์ประกอบการแสดงสร้างสรรคนาฏศิลป์ที่สื่อให้เห็นถึงคุณค่า และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ของ ปีกแมลงทับ โดยผ่านมิตีการแสดง 3) หาประสิทธิภาพของการสร้างสรรคผลงานการแสดงนาฏศิลป์ในด้านความคิดสร้างสรรค์ ในด้านความเหมาะสม และความพึงพอใจ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยสร้างสรรค โดยใช้เครื่องมือในการ วิจัยประกอบด้วย การศึกษาและสำรวจข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ การสัมภาษณ์ สื่อสารสนเทศ การลงพื้นที่ศึกษาและ สำรวจข้อมูลภาคสนาม และประสบการณ์ของผู้วิจัย โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหารูปแบบการสร้างสรรคนาฏศิลป์ที่ สื่อให้เห็นถึงคุณค่าของปีกแมลงทับ และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ โดยผ่านมิตีการแสดง ผลการวิจัยพบว่า

1. สีและรูปร่างของปีกแมลงทับมีความโดดเด่น สวยงาม และมีอัตลักษณ์ตามธรรมชาติที่มีความสามารถอยู่คงทน ถาวร ไม่ซีด หรือหลุดโทรม สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ทรงมีพระราชดำริ ให้นำปีกแมลงทับมาทดลองประกอบเป็นเครื่องประดับต่าง ๆ และได้ทรงมอบหมายให้ทางมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ นำปีกแมลงทับมาประดิษฐ์เป็นผลิตภัณฑ์เพื่อเผยแพร่งานทางศิลปหัตถกรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. รูปแบบการสร้างสรรคที่สามารถจำแนกตามองค์ประกอบของนาฏศิลป์ได้ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การออกแบบ การแสดง โดยแบ่งการแสดงออกเป็น 3 ช่วง ช่วงที่ 1 คุณค่าทางด้านสุนทรีย์ ช่วงที่ 2 คุณค่าทางด้านภูมิปัญญา ช่วงที่ 3 คุณค่าทางด้านเชิงพาณิชย์ 2) การคัดเลือกนักแสดงจากลักษณะทางกายภาพและความสามารถในการแสดง ตามรูปแบบของ นาฏศิลป์ไทยร่วมกับสมัยใหม่ 3) การออกแบบลีลานาฏศิลป์โดยใช้จินตนาการในการเลียนแบบท่าทางการเคลื่อนไหวของ แมลงทับ และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ไทย ผสมผสานการเคลื่อนไหวแบบร่วมสมัย 4) การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง โดยใช้ผ้าสีเขียวเหลืองไพเราะเป็นสัญลักษณ์แทนปีกแมลงทับ 5) การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงใช้เป็น การผสมผสานระหว่างดนตรีไทยกับดนตรีสากลโดยใช้ระบอบีเล็ททรอนิกส์เข้ามาผสม 6) การออกแบบเครื่องแต่งกายแบบ

สมัยใหม่ โดยการออกแบบให้ความสำคัญกับการใช้เครื่องประดับที่ทำจากปีกแมลงทับ โดยเลือกใช้ชุดสีขาว และรูปแบบชุดที่ดูพลิ้วไหวในการเคลื่อนไหวร่างกายมาใช้ในการประดิษฐ์ 7) การออกแบบพื้นที่แสดงให้ความสัมพันธ์ของการออกแบบลีลาท่ารำ การแปรแถว การใช้แสงสีให้เหมาะสมแก่การแสดง และ 8) การออกแบบแสงสนับสนุนบรรยากาศของการแสดงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และมีความสัมพันธ์กับความรู้สึก อารมณ์ และจินตนาการของผู้ชม

3. ผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน โดยมี ประสิทธิภาพในด้านความคิดสร้างสรรค์ผลงาน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อผลงานด้านความเหมาะสมและความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57

คำสำคัญ: รูปแบบการสร้างสรรค์ ปีกแมลงทับ นาฏศิลป์สร้างสรรค์

Abstract

The research titled “The Model Creation of Dance Representing the Usefulness of The Jewel Beetle’s Wings and Economic Value-Adding Promoting through the Performance” aimed for 1) searching the value and the importance of the jewel beetle’s wings, 2) searching the model and the elements of creative Thai Dance performance which conveyed to the usefulness and the economic value-adding of the Jewel Beetle’s wings through the performance, 3) finding the efficiency of the creative Thai Dance performance on the creativity, suitability and satisfaction of the audience. The researcher applied both qualitative and creative research procedures using the research tools such as the survey and study on the academic paper and documents, interviews, informative media, site survey together with the researcher’s own experience, then gathered all obtained information to analyze for establishing the model creation of dance representing the usefulness of the jewel beetle’s wings and economic value-adding promoting through the performance. The research found that;

1. The shape and the color of the jewel beetle’s wing was very beautiful, outstanding and permanent, HM Queen Sirikit, The Queen Mother considered the idea to make the accessories from the jewel beetle’s wings, she then royally assigned the Foundation for the Promotion of Supplementary Occupations and Related Techniques of Her Majesty Queen Sirikit of Thailand to adapt the jewel beetle’s wings into accessories and promote them as the art handicrafts in Thailand and other countries.

2. The creative model could be divided into 8 performing elements such as 1) the design of performance which was divided into 3 parts: the 1st part presented about the aesthetic values, the 2nd part was depicting about the intelligence, and the 3rd part was implied to the economy value, 2) The audition for performers which considered from the physical appearance and the performing skills according to the Thai Dance and the conservative performance, 3) The choreography which was to imitate the gestures and the behavior of jewel beetle in the nature as we imagined and combined with the contemporary Thai dance movements, 4) The design of performing tools that the iridescent green cloths were used as a sign to refer the jewel beetle’s wing, 5) The design of sound and performing music, the music was from combination of Thai music and international music together with the electronic music instrument, 6) The design of costume that referred to the modern costumes and focused on showing of the accessories made from the jewel beetle’s wings. So, the costumes were selected in white color and wavy conforming to the art theory and the body movements, 7) The design of stage that considered to the relationship between the choreography, deploying, lighting management to create the proper

performance, 8) The design of lighting that perfected the atmosphere in the performance and improved the emotion, feeling and imagination of the audiences.

3. The evaluation from 6 qualified committees was conducted, the efficiency on the creativity was at “Highest” level with the Means was at 4.53, the SD was at 0.59 and the comments from the qualified committee toward the performance’s suitability and satisfaction was at “Highest” level with the Means was at 4.56 and the SD was 0.57.

Keyword: the model creation, jewel beetle’s wings, creation of dance

บทนำ

แมลงทับเป็นแมลงปีกแข็งชนิดหนึ่ง ที่มีปีกสีเขียวมรกตเป็นประกายวาว บางตัวอาจมีสีเขียวเหลือบทองน้ำเงินหรือทองแดง ซึ่งได้รับฉายาว่าเป็นอัญมณีแห่งพงไพร ปีกที่สวยงามของแมลงทับสามารถนำมาทำเครื่องประดับเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน และเพิ่มคุณค่าทางด้านสุนทรียะคุณค่าทางด้านภูมิปัญญา คุณค่าทางด้านเชิงพาณิชย์ซึ่งประเทศไทยพบแมลงทับ 2 ชนิด คือ แมลงทับขาเขียวและแมลงทับขาแดง แมลงทับทั้งสองชนิดนี้พบอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทย แต่พบมากที่สุดใภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากสีและรูปร่างของปีกแมลงทับสามารถอยู่คงทนถาวรไม่ซีดหรือหลุดโรย ดังนั้น สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ทรงพบเห็นศิลปหัตถกรรมที่ทำมาจากปีกแมลงทับ จึงมีพระราชดำรินำปีกแมลงทับมาทดลองประกอบเป็นเครื่องประดับต่าง ๆ และได้ทรงมอบหมายให้ทางมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ นำปีกแมลงทับ มาประดิษฐ์เป็นผลิตภัณฑ์เพื่อเผยแพร่งานทางศิลปหัตถกรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศต่อไป (อนุรักษ์ เครือคำ และคณะ, 2562: 93) ทูทางวัฒนธรรมที่สร้างสรรค์มาจากธรรมชาตินำมาต่อยอดเป็นเอกลักษณ์และมรดกอันสำคัญของชาติ โดยเกิดจากการที่บรรพบุรุษ ชุมชน สังคมไทยทั่วทุกถิ่น และสถาบันต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้รวบรวม สังสม และสร้างสรรค์ ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ องค์ความรู้ แหล่งความรู้ บุคลากรทางศิลปะและวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Cultural Diversity) อย่างผสมกลมกลืนหลายชาติพันธุ์ให้อยู่ในสังคมอย่างสงบร่มเย็นโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมให้เกิดคุณค่าทางสังคม และมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรม หรือการพัฒนาพื้นที่ทางวัฒนธรรมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้

เพื่อเป็นการสนับสนุนการนำทุนทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น มาพัฒนาและต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ในการสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนอย่างยั่งยืนสืบต่อไปสินค้าทางวัฒนธรรมที่นอกจากจะเป็นการรักษาศิลปวัฒนธรรม และวิถีการดำเนินชีวิตที่สามารถนำมาเป็นทุนทางวัฒนธรรมในการศึกษาและพัฒนา เพื่อส่งเสริม ความมั่นคงทางวัฒนธรรม กระบวนการพัฒนากลไกทางสังคมอีกทั้งสามารถบูรณาการสู่การสร้างกลยุทธ์ เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชาติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เป็นแผนยุทธศาสตร์ในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายทางด้านศิลปะ และวัฒนธรรม พันทู อนุรักษ์ และเรียนรู้ความหลากหลายของศิลปะและวัฒนธรรมไทย สนับสนุนการนำภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ ในการสร้างสรรค์คุณค่าของสินค้าและการบริการโดยการรักษาคุณค่าเอกลักษณ์ของท้องถิ่นอย่างเข้มแข็ง เพื่อนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นไปต่อยอดขยายผลในเชิงพาณิชย์ ตามนโยบายแห่งชาติในการสร้างมูลค่าที่เกิดจากความคิดของมนุษย์ในการผลิตที่พัฒนาไปสู่เศรษฐกิจแบบสร้างสรรค์ที่เรียกว่า อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industries หรือ CI) หมายถึง กลุ่มกิจกรรมการผลิตที่ต้องพึ่งพาความคิดสร้างสรรค์เป็นสำคัญ UNCTAD (2008: 13) เป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการผลิตเชิงศิลป์และสร้างสรรค์ของสินค้า/ผลิตภัณฑ์/ผลงาน (Outputs) จากศิลปวัฒนธรรมทั้งที่จับต้องได้ และที่จับต้องไม่ได้ โดยผลงานสร้างสรรค์เหล่านั้นจะต้องมีศักยภาพในการสร้างความมั่งคั่งและสร้างรายได้

ผ่านการใช้ประโยชน์จากสินค้าหรือทุนทางวัฒนธรรมและการผลิตโดยใช้ฐานความรู้ของสินค้าและบริการในรูปแบบดั้งเดิมและการพัฒนาในรูปแบบร่วมสมัย โดยอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจะต้องยึดหลักการของความคิดสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม และทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อผลิตสินค้า/ผลงานและบริการที่มีความหมายเชิงสังคมและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของกิจกรรมประเพณี ตลอดจนวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์ ความแตกต่างของรูปแบบกิจกรรม และปัจจัยสนับสนุนที่มีความหลากหลาย เพื่อให้เกิดความน่าสนใจในสินค้าและบริการกิจกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น โดยการสร้างคุณค่าทางสังคม และส่งเสริมมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจด้วยทุนทางวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559: 103)

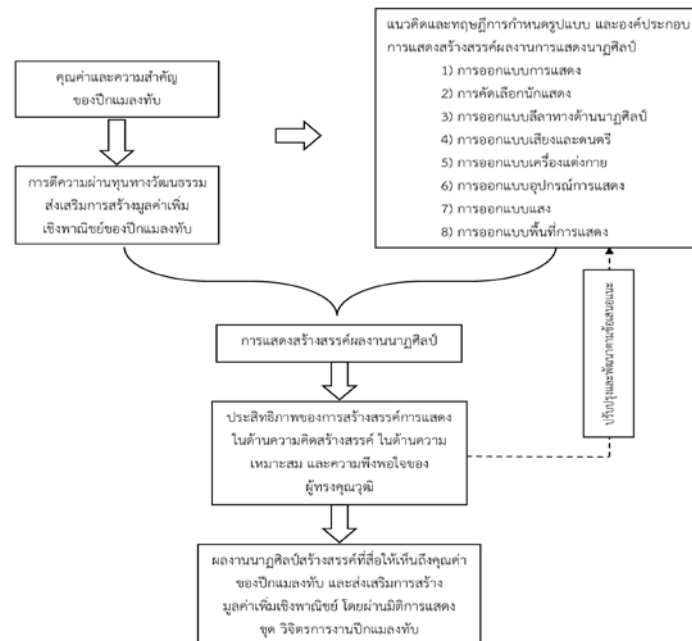
ในปัจจุบันนี้การสร้างผลงานการแสดงทางด้านนาฏศิลป์เพื่อนำไปใช้เป็นสื่อทางวัฒนธรรมก่อให้เกิดความน่าสนใจและสามารถสร้างแรงจูงใจที่สามารถส่งถึงผู้เสพแล้วเกิดกระบวนการสร้างภาพทำให้มองเห็นสิ่งเหล่านั้นเป็นธรรมชาติของชีวิตในตัวบุคคลแล้วแสดงพฤติกรรมที่ต้องการออกมา หรือเป็นการส่งผ่านค่านิยม อุดมการณ์ และความเชื่อที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการสื่อให้เป็นพลวัตทางสังคมและวัฒนธรรม อีกทั้งยังสามารถขับเคลื่อนก่อให้เกิดปรากฏการณ์ที่มีความสำคัญทางสังคม จะเห็นได้ว่าบริบทและบทบาทของนาฏศิลป์ในปัจจุบันได้มีการปรับตัวให้ดำรงอยู่ในสังคมไทยช่วยสร้างอาชีพให้กับผู้คน สร้างเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างสังคมหนึ่งกับอีกสังคมหนึ่ง ส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติให้ชัดเจน ส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวรายได้เข้าประเทศ และอื่นๆ อีกมากมายที่สอดแทรกอยู่ในวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม อาทิ ลักษณะ แสงแดด (2563: 122) สร้างสรรค์ผลงานจากภายหลังจากการสร้างสร้งงานนาฏศิลป์ผู้สร้างสรรค์ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างสร้งงานใหม่มี 10 ประการ โดยให้ความสำคัญและสะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจยนาฏศิลป์เป็นอันดับแรก รองลงมาคือคำนึงถึงจริยธรรมทางการวิจยนาฏศิลป์ การแสดงที่สร้างสร้ง การสะท้อนสภาพสังคมโดยใช้นาฏศิลป์

ความคิดสร้างสรรค์ในงานนาฏศิลป์ แนวคิดของนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ ศิลปะการละครกับการสร้างสร้งงานนาฏศิลป์ สัญลักษณ์ในงานนาฏศิลป์ ทฤษฎีด้านนาฏศิลป์ ดริยางคศิลป์ และทัศนศิลป์ และการสร้างสร้งการแสดงที่เป็นศิลปะเพื่อศิลปะตามลำดับ และ วิทวัส กรมณีโรจน์ (2563: 68) สร้างสร้งผลงานนาฏศิลป์จากข้อถกเถียงเรื่องเพศ เป็นการนำเสนอเรื่องราวของข้อถกเถียงเรื่องเพศมาสร้างสร้งเป็นงานนาฏศิลป์เพื่อสังคมลักษณะหนึ่ง ซึ่งเป็นการแสดงข้อถกเถียงเรื่องเพศทางด้านเพศวิถีและความเท่าเทียมในมนุษย์ตามทฤษฎีของวิทยาศาสตร์ มานุษยวิทยาและสังคมวิทยา และ ประวิทย์ ฤทธิบุญ (2563: 82) ศึกษาสินค้าทางวัฒนธรรมสู่การออกแบบและสร้างสร้งการแสดง โดยผู้สร้างสร้งได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าในสินค้าทางวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดปทุมธานี จึงหยิบยกรูปแบบของกรรมวิธีการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ คุณค่า และการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมของจังหวัดปทุมธานีนำมาสร้างสร้งในรูปแบบของการแสดงที่ใช้เป็นสื่อทางวัฒนธรรมสำหรับประชาสัมพันธ์สินค้าและของดีของจังหวัดปทุมธานี จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ และคุณค่าอันเป็นเอกลักษณ์และความงามเฉพาะ จึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะหยิบยกนำมาพัฒนารูปแบบการสร้างสร้งนาฏศิลป์ที่สื่อให้เห็นถึงคุณค่าของปึกแผ่นลงทับ และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์โดยผ่านมิติการแสดง ชุด วิจิตรการงานปึกแผ่นลงทับ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อค้นหาคุณค่าและความสำคัญของปึกแผ่นลงทับ
2. เพื่อค้นหารูปแบบ และองค์ประกอบการแสดงสร้างสร้งนาฏศิลป์ที่สื่อให้เห็นถึงคุณค่า และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ของปึกแผ่นลงทับ โดยผ่านมิติการแสดง
3. เพื่อหาประสิทธิภาพของการสร้างสร้งผลงานการแสดงนาฏศิลป์ในด้านความคิดสร้างสรรค์ ในด้านความเหมาะสม และความพึงพอใจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย
ที่มา : ประวิทย์ ฤทธิบุลย์ และคณะ, 2563.

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ขั้นศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา งานวิจัย บทความ วารสาร สื่อสารสนเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าและคุณค่าของปิกแมลงทับ และงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพ บางไทร ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและได้ศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมจาก อำเภอกุพาน จังหวัดสกลนคร โดยศึกษาจากกลุ่มหัตถกรรมแมลงทับและเพชรพลอย

3. ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูล โดยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร ข้อมูลจากภาคสนามในการสัมภาษณ์ และข้อมูลในรูปแบบงานวิจัยสร้างสรรค์ นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์

4. การสร้างสรรค์และการเผยแพร่ผลงาน โดยมีกระบวนการสร้างสรรค์แบ่งออก

4.1 การทดลองและปฏิบัติการ โดยการทดลองและปฏิบัติการคิดเพื่อค้นหารูปแบบและพัฒนาการ

แสดงตามองค์ประกอบทางการแสดง 8 ประการ คือ 1) การออกแบบการแสดง 2) การคัดเลือกนักแสดง 3) การออกแบบลีลาทางด้านนาฏศิลป์ 4) การออกแบบเสียงและดนตรี 5) การออกแบบเครื่องแต่งกาย 6) การออกแบบอุปกรณ์การแสดง 7) การออกแบบแสง และ 8) การออกแบบพื้นที่การแสดง

4.2 การตรวจสอบผลงานได้นำเสนอรูปแบบการแสดงเพื่อขอคำปรึกษาและข้อชี้แนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ เพื่อนำมาพัฒนาในกระบวนการสร้างผลงาน รวมทั้งทำการประเมินและข้อแสดงความคิดเห็นต่อผลงานหลังจากการนำเสนอ จำนวน 6 ท่านได้แก่

1. รองศาสตราจารย์อมรา กล้าเจริญ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

2. รองศาสตราจารย์ฉันทนา เอี่ยมสกุล คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3. ดร.ชวลิต สุนทรานนท์ นักวิชาการละครและดนตรีเชี่ยวชาญ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

4. อาจารย์สุณี ลิ้มปิยพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญ การสร้างสรรค์นาฏศิลป์

5. อาจารย์ ดร.ณัฐพัฒน์ ผลพิกุล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

6. อาจารย์นิพนธ์ วรรณมรินทร์ กรรมการผู้จัดการและนักออกแบบการแสดง บริษัท วาไรตี้แดนซ์ จำกัด

4.3 การจัดแสดงผลงาน โดยนำผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์ที่สื่อให้เห็นถึงคุณค่า และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ของปีกแมลงทับ โดยผ่านมติดการ แสดง ในชื่อชุดการแสดง “วิจิตรการงานปีกแมลงทับ” ต่อ สาธารณะ ในงาน The 1st International Symposium on Creative Fine Arts (ISCFA) 2020 “Boundless Culture” December 15th-16th , 2020 at The Auditorium of Language and Computer Center, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Phranakhon Si Ayutthaya, Thailand โดยมีคณะกรรมการประเมินดังนี้

1. Prof.Dr.Naraphong Charassri Chulalongkorn University (Dance)
2. Assoc.Prof.Chantana Iamsakun Thammasat University (Dance)
3. Dr.Teeradach Klinchan Office of Performing Arts (Dance)

ผลการวิจัย

1. เพื่อค้นหาคุณค่าและความสำคัญของปีกแมลงทับ

จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา งานวิจัย บทความ วารสาร สื่อสารสนเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ความสำคัญและคุณค่าของปีกแมลงทับ จากการ สัมภาษณ์พบว่า แมลงทับสามารถเรียกได้หลายชื่อ เช่น แมงคับ และ แมงพลับ แมลงชนิดนี้ได้ขึ้นชื่อว่าเป็น อัญมณี แห่งพงไพร ปกติพบแมลงทับเพียงปีละครั้งในช่วงฤดู เข้าพรรษา ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงตุลาคม จะปรากฏให้ เห็นเพียงปีละครั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างที่เรา มา กระทบต่อวงจรชีวิต เช่น สภาพแวดล้อมก่อนเข้าหน้าฝน ถ้าหากสภาพอากาศแห้งแล้ง หนอนวัยสุดท้ายจะฟักตัวนิ่ง ขำมปีได้เพื่อรอจนกว่าจะถึงรอบปีตามปกติ มันจึงจะลอก คราบจากดักแดกลายเป็นแมลงทับตัวเต็มวัย ซึ่งในการนำ

ปีกของแมลงทับมาใช้สอยต่าง ๆ นั้น จะต้องเก็บปีกจากตัว ที่ตายหล่นอยู่ตามพื้นดินมาแช่น้ำยาละลายเนื้อเยื่อ 2 คืน แล้วนำมาตากแดดประมาณ 1 สัปดาห์ จากนั้นนำมาแกะ ปีกออกทีละชิ้นจัดวางให้เป็นหมวดหมู่ แยกปีกให้เป็นคู่ ๆ คัดขนาดปีกให้ได้ขนาดเดียวกัน ตามแบบที่ต้องการนำไปใช้

ภาพที่ 2 ลักษณะของตัวแมลงทับ
ที่มา : ประวิทย์ ฤทธิบุญ และคณะ, 2563.

ภาพที่ 3 ปีกแมลงทับ
ที่มา : ประวิทย์ ฤทธิบุญ และคณะ, 2563.

2. เพื่อค้นหารูปแบบ และองค์ประกอบการแสดง สร้างสรรค์นาฏศิลป์ที่สื่อให้เห็นถึงคุณค่า และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ของปีกแมลงทับ โดยผ่านมิต การแสดง

จากการค้นหารูปแบบ และองค์ประกอบการแสดงสร้างสรรค์นาฏศิลป์สามารถนำมาวิเคราะห์ตามองค์ ประกอบทางการแสดง 8 ประการ ดังต่อไปนี้

2.1 การออกแบบการแสดง เป็นการ สร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัยที่สื่อให้เห็นถึงคุณค่า และ ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ของปีกแมลงทับ โดยผ่านมิตการแสดง ในชื่อชุดการแสดง “วิจิตรการงานปีกแมลงทับ” โดยจะนำเสนอรูปแบบการแสดงเป็น 3 ช่วง ได้แก่

ช่วงที่ 1 แสดงถึง คุณค่าทางด้านสุนทรียะ สื่อให้ เห็นถึงความสวยงามของปีกแมลงทับ ท่วงท่าและลีลาความ งดงามของแมลงทับ

ภาพที่ 4 คุณค่าทางด้านสุนทรียะ
ที่มา : ประวิทย์ ฤทธิบุญ และคณะ, 2563.

ช่วงที่ 2 แสดงถึง คุณค่าทางด้านภูมิปัญญา สื่อให้เห็นถึงกระบวนการนำปึกแผ่นทาบมาทำเป็นเครื่องประดับ

ภาพที่ 5 คุณค่าทางด้านภูมิปัญญา
ที่มา : ประวิทย์ ฤทธิบุญ และคณะ, 2563.

ช่วงที่ 3 แสดงถึง คุณค่าทางด้านเชิงพาณิชย์ แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของปึกแผ่นทาบ ที่นำมาเป็นเครื่องประดับได้อย่างหลากหลาย สร้างเสน่ห์ให้กับผู้ชมได้ เพิ่มมูลค่า สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน

ภาพที่ 6 คุณค่าทางด้านเชิงพาณิชย์
ที่มา : ประวิทย์ ฤทธิบุญ และคณะ, 2563.

จากข้อมูลในการการออกแบบการแสดงสอดคล้องกับ Naraphong Charassri (2007: 13) ในการแสดงควรมีความกระชับ และเพิ่มประเด็นใหม่แต่ยังคงรักษาหัวใจและประเด็นสำคัญของเรื่องเดิมไว้ โดยการสื่อสารเนื้อหาผ่านรูปแบบนาฏศิลป์ร่วมสมัย ให้คำนึงถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่สามารถสื่อสารให้กับคนรุ่นใหม่ได้เข้าใจจากรูปแบบการแสดงซึ่งสามารถยอมรับกันได้ในสังคมไทย

2.2 การคัดเลือกผู้แสดง ผู้วิจัยได้คัดเลือกนักแสดงจากลักษณะทางกายภาพ และความสามารถในการแสดง เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการนำเสนอ ที่มีความรู้เข้าใจ เกี่ยวกับแนวคิดของการแสดงที่ผู้วิจัยได้ถ่ายทอดและมีความสามารถในการแสดงนาฏศิลป์ได้อย่างงดงาม ซึ่งสอดคล้องกับ จินตนา สายทองคำ (2018: 108) การคัดเลือกนักแสดงต้องมีความสามารถแสดงออกและมีอารมณ์ร่วมในการแสดงโดยพิจารณาความเหมาะสมในรูปแบบของการแสดง มีความเพียรและอดทนในการฝึกซ้อม มีวินัย มีความตรงต่อเวลา มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งการแสดงชุดวิจิตรการงานปักแมลงทับนี้จะใช้ผู้แสดงเป็นผู้หญิง จำนวน 12 คน ที่มีรูปร่างได้สัดส่วนที่ระดับส่วนสูงอยู่ในระดับเดียวกัน

ภาพที่ 7 แบบการสร้างความสมดุลของภาพและลีลา (Post) ที่ใช้นำเสนอสินค้าจากปักแมลงทับ

ที่มา : ประวิทย์ ฤทธิบุญ และคณะ, 2563.

2.4 การออกแบบเสียงและดนตรี ผู้วิจัยได้ออกแบบสร้างสรรค์ทำนองเพลงดนตรีประกอบการแสดงเพื่อให้สอดคล้องกับการสื่อและส่งเสริมให้เกิดอารมณ์ที่ต่างกันในแต่ละช่วงของรูปแบบการแสดง เน้นสื่ออารมณ์ความรู้สึกและสร้างจินตนาการให้รับรู้ถึงธรรมชาติของแมลงทับวิถีชุมชนในการทำงาน โดยเริ่มทำนองเพลงจากจังหวะช้าไปจังหวะเร็ว เพื่อให้ผู้ชมเกิดอารมณ์ร่วมกับการแสดง แนวดนตรีที่ใช้เป็นการผสมผสานระหว่างดนตรีไทยกับดนตรีสากลโดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาผสม สร้างสรรค์เป็นอัตลักษณ์ของ

2.3 การออกแบบลีลาทางด้านนาฏศิลป์ ลีลาท่ารำที่ใช้ประกอบในการแสดงชุด “วิจิตรการงานปักแมลงทับ” จะเป็นรูปแบบของการใช้ภาษาท่าทาง อาศัยกิริยาตามธรรมชาติโดยใช้จินตนาการในการเลียนแบบท่าทางการเคลื่อนไหวของแมลงทับ และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ไทยผสมผสานการเคลื่อนไหวแบบร่วมสมัย เพื่อนำเสนอให้เห็นรูปแบบและการสื่อความหมายที่เข้าใจได้อย่างชัดเจน ผสมผสานกับการสร้างความสมดุลของภาพและลีลา (Post) โดยใช้เป็นสัญญาณเพื่อสื่อสารในการแสดงโดยใช้ร่างกายของนักแสดงเป็นรูปร่างรูปทรง กับลีลาการเคลื่อนไหวต่อเนื่อง (Simulator) เป็นการสร้างสรรค์ลีลาท่ารำจากภาพนิ่งเชื่อมโยงกับจังหวะและทำนองของดนตรีเพื่อนำไปใช้ในการแสดงต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Naraphong Charassri อ่างใน สุรสิทธิ์ วิเศษสิงห์ (2015: 138) การสร้างลีลาของการแสดงนาฏศิลป์ไทยเป็นการสร้างลีลาใหม่บนพื้นฐานของลีลาแบบดั้งเดิม ที่ยังคงอิงท่าแบบเก่าของการรำเพลงแม่บท โดยสร้างสรรค์ลีลาให้มีความหลากหลายวัฒนธรรมที่เสริมลีลาทางนาฏศิลป์ไทยให้เด่นขึ้น โดยการนำลีลาโมเอิร์นแดนซ์มาเสริมเพื่อให้ความสำคัญนาฏศิลป์ไทย

เพลงที่ใช้ประกอบในการแสดง ซึ่งสอดคล้องกับ จินตนา สายทองคำ (2018: 108) ในการสร้างสรรค์ทำนองเพลง ดนตรีประกอบการแสดงโดยเน้นให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกถึงความศักดิ์สิทธิ์ ความยิ่งใหญ่ เริ่มด้วยทำนอง จังหวะจากช้า และเร่งจังหวะความเร็ว ปิดจบเพลงทันที เพื่อให้เกิดความเยียบสงบนิ่ง แนวดนตรีมีการผสมผสานระหว่างดนตรีไทยและเสียงจากเครื่องดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ไฟฟ้า เพื่อให้เกิดเสียงแปลกใหม่แต่คงความเป็นไทย

2.5 การออกแบบเครื่องแต่งกาย จะเป็นการแต่งกายตามแบบสมัยใหม่ โดยการออกแบบให้ความสำคัญกับการใช้วัสดุประเภทที่มาจากปีกแมลงทับ โดยเลือกใช้ชุดสีขาว และรูปแบบชุดที่ดูพลิ้วไหวในการเคลื่อนไหวร่างกายมาใช้ในการประดิษฐ์ และใช้หลักทฤษฎีศิลปะการใช้สีเครื่องแต่งกาย สีขาวจะทำให้เกิดแสงเงาเมื่อกระทบแสงบนเวทีทำให้เกิดความสวยงามเหมาะสมตามรูปแบบการแสดง ซึ่งหลักในการออกแบบ กิตติกรณ์ นพอุดมพันธุ์ (2014: 92) ได้กล่าวไว้ว่า

การออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่องานนาฏศิลป์นั้นต้องมีการพิจารณาหลักการทั้ง 4 ข้อที่มีความสัมพันธ์กันอันได้แก่ แนวความคิด ประเภทการแสดง รูปแบบเครื่องแต่งกาย และองค์ประกอบเครื่องแต่งกายที่เป็นเงื่อนไขในการสร้างสรรค์การออกแบบผลงานนาฏศิลป์แต่ละชุดการแสดง ซึ่งหลักการดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความรู้ทางด้านนาฏศิลป์และนฤมิตศิลป์ถือได้ว่าเป็นวิธีการที่ต้องใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ

ภาพที่ 8 การแต่งกายหน้า-หลัง
ที่มา : ประวิทย์ ฤทธิบุญ และคณะ, 2563.

ภาพที่ 9 ต่างหู
ที่มา : ประวิทย์ ฤทธิบุญ และคณะ, 2563.

ภาพที่ 10 สร้อยคอ
ที่มา : ประวิทย์ ฤทธิบุญ และคณะ, 2563.

ภาพที่ 11 สร้อยข้อมือ

ที่มา : ประวิทย์ ฤทธิบุลย์ และคณะ, 2563.

ภาพที่ 12 เข็มขัดพร้อมหัวเข็มขัด

ที่มา : ประวิทย์ ฤทธิบุลย์ และคณะ, 2563.

2.6 การออกแบบอุปกรณ์การแสดง เพื่อเป็นการสื่อให้เห็นถึงบทบาทสาระสำคัญ โดยผู้วิจัยใช้ผ้าสีเขียวเหลือบไพรมาเป็นสัญลักษณ์แทนปีกแมลงทับในการนำ

เสนอการแสดงให้เห็นลักษณะความงาม และการเคลื่อนไหวของแมลงทับในช่วงของการแสดง

ภาพที่ 13 อุปกรณ์การแสดงโดยใช้ผ้าสีเขียวเหลือบไพรมาเป็นสัญลักษณ์แทนปีกแมลงทับ

ที่มา : ประวิทย์ ฤทธิบุลย์ และคณะ, 2563.

2.7 การออกแบบแสง ผู้วิจัยได้ออกแบบแสงเพื่อสนับสนุนบรรยากาศของการแสดงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และมีความสัมพันธ์กับความรู้สึก อารมณ์ และจินตนาการของผู้ชม โดยแนวคิดของ Naraphong Charassri อ้างใน สุรสิทธิ์ วิเศษสิงห์ (2015: 139) ได้กล่าวว่า การใช้เทคนิคแสงที่เป็นที่รู้จักและใช้กันอยู่ในหลากหลายวัฒนธรรมมาช่วยเสริมการแสดง นาฏศิลป์ไทยให้เด่นชัด โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับบทบาทในการแสดง การใช้แสงเป็นการเพิ่มความน่าสนใจให้กับคนรุ่นใหม่โดยทั่วไปที่คุ้นเคยกับวัฒนธรรมโลกาภิวัตน์ ซึ่งแสงจะช่วยเสริมและเพิ่มอารมณ์และความรู้สึกให้กับผู้ชม โดยแสงจะสร้างความหลากหลายทางจินตนาการให้แก่ผู้ชม

2.8 การออกแบบพื้นที่การแสดง ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงความสัมพันธ์ของการแสดงทั้งเรื่องการออกแบบ ลีลาท่ารำ การแปรแถว การใช้แสงสี ในการออกแบบพื้นที่ได้

นำแนวคิดการจัดองค์ประกอบศิลป์มาใช้เป็นแนวทางในการวางตำแหน่งของผู้แสดง การแปรแถว และการเคลื่อนไหวบนเวทีของผู้แสดง สอดคล้องกับ จินตนา สายทองคำ (2018: 111) ในกระบวนการแปรแถว นำแนวคิดการใช้พื้นที่เวที ทั้งในรูปแบบความสมดุล และไม่สมดุล ใช้พื้นที่กลาง เวที มุมเวที อย่างหลากหลาย ออกแบบแถวใน ตอนต้นและตอนจบในแถวและท่าเดียวกัน ก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกแก่ผู้ชม

3. เพื่อหาประสิทธิภาพของการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงนาฏศิลป์ในด้านความคิดสร้างสรรค์ ในด้านความเหมาะสม และความพึงพอใจ

จากการนำเสนอข้อมูลการวิจัยในรูปแบบของการแสดง พบว่า ประสิทธิภาพของการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงนาฏศิลป์ในด้านความคิดสร้างสรรค์ ในด้านความเหมาะสม และความพึงพอใจของผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพในด้านความคิดสร้างสรรค์ (n = 6)

รายการประเมินความสามารถ	$\bar{X}$	SD	ระดับความสามารถ
1. กรอบแนวคิด/แรงบันดาลใจ/ความสำคัญของการสร้างสรรค์	4.49	0.50	มาก
2. วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์	4.65	0.66	มากที่สุด
3. ขอบเขตของการสร้างสรรค์	4.45	0.61	มาก
4. วิธีการดำเนินงาน (การวางแผนและขั้นตอนในการดำเนินการสร้างสรรค์)	4.70	0.67	มากที่สุด
5. แหล่งข้อมูล/เอกสาร/งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์	4.55	0.57	มากที่สุด
6. หลักและวิธีการสร้างสรรค์	4.40	0.60	มาก
7. การกำหนดรูปแบบงานสร้างสรรค์	4.65	0.61	มากที่สุด
8. การออกแบบและการสร้างสรรค์	4.57	0.55	มากที่สุด
9. การกำหนดองค์ประกอบอื่นๆ	4.30	0.51	มาก
10. ประโยชน์และคุณค่าจากการสร้างสรรค์	4.53	0.60	มากที่สุด
รวม	4.53	0.59	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพในด้านความคิดสร้างสรรค์ผลงานจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน พบว่า ประสิทธิภาพในด้านความคิดสร้างสรรค์ผลงานการแสดงในรูปแบบการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ที่สื่อให้เห็นถึงคุณค่าของ

ปีกแมลงทับ และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ โดยผ่านมิติการแสดง ชุด วิจารณ์งานปีกแมลงทับ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อผลงานสร้างสรรค์ (n = 6)

รายการประเมินความคิดเห็น	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. รูปแบบและวิธีการแสดงมีความชัดเจนและเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ ประเภท หลักและจารีตของการแสดง	4.65	0.55	มากที่สุด
2. การแสดงมีความเหมาะสม สวยงาม และสื่อสารเข้าใจง่าย	4.70	0.55	มากที่สุด
3. การสร้างนาฏลักษณ์ของการแสดงมีความชัดเจนและเหมาะสม	4.50	0.66	มาก
4. การเลือกผู้แสดงมีความเหมาะสมต่อการแสดง	4.65	0.61	มากที่สุด
5. ความสามารถในการสื่อสารและการแสดงออกทางอารมณ์ร่วมของผู้แสดง	4.30	0.57	มาก
6. รูปแบบเครื่องแต่งกายมีความเหมาะสม ชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์ของการแสดง	4.45	0.64	มาก
7. เครื่องแต่งกายเอื้ออำนวยและสนับสนุนให้ผู้แสดงให้ดูโดดเด่น และสวยงาม	4.55	0.61	มากที่สุด
8. อุปกรณ์ที่ใช้เอื้ออำนวยและสนับสนุนให้ผู้แสดงให้ดูโดดเด่น และสวยงาม สื่อสารเข้าใจง่าย	4.40	0.57	มาก

รายการประเมินความคิดเห็น	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
9. ดนตรีที่ใช้ในการแสดงมีความชัดเจนและเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ ประเภท หลักและจารีตของการแสดง	4.55	0.51	มากที่สุด
10. การใช้เทคนิคทางการแสดง แสง สี มีความหลากหลาย สวยงามและเหมาะสม	4.45	0.50	มาก
11. ระยะเวลาที่ใช้มีความเหมาะสมกับการแสดง	4.65	0.66	มากที่สุด
12. การแสดงสร้างสรรค์ ชูต วิจิตรการงานปักแมลงทับ สามารถส่งเสริมทางด้านศิลปวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด
13. การแสดงสร้างสรรค์ ชูต วิจิตรการงานปักแมลงทับ มีประโยชน์และคุณค่าทางการแสดง	4.75	0.57	มากที่สุด
14. องค์ประกอบโดยรวมมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับผลงาน การแสดงสร้างสรรค์ ชูต วิจิตรการงานปักแมลงทับ	4.54	0.56	มากที่สุด
15. การแสดงสร้างสรรค์ ชูต วิจิตรการงานปักแมลงทับ สามารถนำออกเผยแพร่สู่สาธารณชนได้	4.65	0.50	มากที่สุด
รวม	4.56	0.57	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อผลงานสร้างสรรค์จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน พบว่าความเหมาะสมและความพึงพอใจของผู้ทรงคุณวุฒิต่อรูปแบบการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ที่สื่อให้เห็นถึงคุณค่าของปักแมลงทับ และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ โดยผ่านมิติการแสดง ชูต วิจิตรการงานปักแมลงทับ อยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57

สรุปและอภิปรายผล

1. เพื่อค้นหาคุณค่าและความสำคัญของปักแมลงทับ

จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา งานวิจัย บทความ วารสาร สื่อสารสนเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าและคุณค่าของปักแมลงทับ จากการสัมภาษณ์ พบว่า แมลงทับ สามารถเรียกได้หลายชื่อ เช่น แมงคืบ และ แมงพลับ แมลงชนิดนี้ได้ขึ้นชื่อว่าเป็น อัญมณีแห่งพงไพร ปกติพบแมลงทับเพียงปีละครั้งในช่วง ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงตุลาคม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้องมากระทบต่อวงจรชีวิต เช่น สภาพแวดล้อมและสภาพของอากาศ ในการเจริญเติบโตและวงจรชีวิตของหนอนวัยสุดท้ายจะฟักตัวหนึ่งข้ามปีได้เพื่อจะลอกคราบกลายเป็น แมลงทับตัวเต็มวัยที่มีรูปร่างและลักษณะที่โดดเด่นโดยปักของแมลงทับนั้นจะสะท้อนกับแสดงเปรียบประดุจอัญมณีที่

เปล่งประกายและสวยงามตามธรรมชาติ โดยในช่วงฤดูเก็บปักของแมลงทับนั้น จะต้องเก็บปักจากตัวที่ตายหล่นอยู่ตามพื้นดินแล้วเท่านั้น เพื่อไม่เป็นการทำลายสิ่งมีชีวิตและระบบวงจรทางกายภาพของแมลงทับ โดยนำมาแช่น้ำยาละลายเนื้อเยื่อ 2 คืน แล้วนำมาตากแดดประมาณ 1 สัปดาห์ จากนั้นนำมาแกะปักออกแล้วทำการคัดแยกปักตามขนาด สี และลักษณะของปักที่ได้ขนาดเดียวกัน ตามแบบที่ต้องการนำไปใช้ สอดคล้องกับ อนุรักษ์ เครือคำ และคณะ (2562: 92-93) ในประเทศไทยได้ศึกษาและค้นพบสายพันธุ์ของแมลงทับอยู่ 2 ชนิด คือ แมลงทับขาเขียวและแมลงทับขาแดง ซึ่งแมลงทับทั้งสองชนิดนี้พบมากที่สุด ในภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยปักแมลงทับนั้นมีลักษณะรูปร่างและสีที่สามารถอยู่คงทนถาวรไม่ซีดหรือหลุดโรย ชาวบ้านและประชาชนที่สนใจจึงได้มีการนำปักแมลงทับมาใช้ในการด้านศิลปหัตถกรรม ต่อมาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ทรงพบเห็นจึงมีพระราชดำริทรงมอบหมายให้ทางมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ นำปักแมลงทับมาทดลองและประดิษฐ์เป็นผลิตภัณฑ์ และเครื่องประดับต่างๆ เพื่อเผยแพร่งานทางศิลปหัตถกรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการทำเครื่องประดับต้องใช้ความละเอียดอ่อนในการนำปักแมลงทับแต่ละชิ้นมาจัดวางตามแบบไม่ว่าจะเป็นต่างหู เข็มกลัด ปิ่นปักผม สร้อยคอ ที่

ทำเป็นของฝากของที่ระลึก ผลิตภัณฑ์จากปีกแมลงทับได้มาจากแมลงทับที่ตายแล้ว ไม่ได้มาจากการทรมานสัตว์ โดยมีขอบเขตของพื้นที่การศึกษา ที่ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพ บางไทร ณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและได้ศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมจาก อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนครโดยศึกษาจากกลุ่มหัตถกรรมแมลงทับและเพชรพลอย

2. เพื่อค้นหารูปแบบ และองค์ประกอบการแสดง สร้างสรรค์นาฏศิลป์ที่สื่อให้เห็นถึงคุณค่า และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ของปีกแมลงทับ โดยผ่านมิตินการแสดง

ผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัยที่สื่อให้เห็นถึงคุณค่า และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ของปีกแมลงทับ โดยผ่านมิตินการแสดง โดยคำนึงถึงองค์ประกอบทางการแสดง 8 ประการ ได้แก่ 1) การออกแบบการแสดง 2) การคัดเลือกนักแสดง 3) การออกแบบลีลาทางด้านนาฏศิลป์ 4) การออกแบบเสียงและดนตรี 5) การออกแบบเครื่องแต่งกาย 6) การออกแบบอุปกรณ์การแสดง 7) การออกแบบแสง 8) การออกแบบพื้นที่การแสดง ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการทดลองการปฏิบัติ สร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ จนได้ผลงานการแสดงนาฏศิลป์ สร้างสรรค์ ชุด วิจิตรการงานปีกแมลงทับ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย เรื่อง อรรถรสในนาฏศิลป์ผ่านนาฏกรรมแนวใหม่ เรื่อง “นารายณ์อวตาร” ของ Naraphong Charassri โดย สุรสิทธิ์วิเศษสิงห์ (2014: 135-140) ซึ่งผลการวิจัยพบว่ารูปแบบในการสร้างงานเพื่อเพิ่มอรรถรสในการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยของ Naraphong Charassri นั้นให้ความสำคัญกับการสร้างสรรค์งานด้านนาฏศิลป์ในรูปแบบใหม่ โดยใช้ความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ตลอดจนรูปแบบของการแสดงและคำนึงถึงผู้ชมที่เป็นคนรุ่นใหม่ ที่สอดคล้องกับทฤษฎีทางด้านความงามของศิลปะการแสดงการวิจัยและการสร้างสรรค์ ผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ในครั้งนี้ สามารถนำมาเป็นแนวทางและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ในรูปแบบอื่น ๆ ที่เป็นสื่อทางวัฒนธรรม เพื่อบันทึกเป็นองค์ความรู้ในวงการศึกษาดต่อไป และส่งเสริมการนำทุนทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ของสินค้าทางวัฒนธรรมอื่น ๆ และถือเป็นผลงานจากงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ที่ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิง

สร้างสรรค์ผนวกเข้าด้วยกัน ซึ่งในกระบวนการทำงานผู้วิจัยจึงต้องสามารถที่จะสร้างสรรค์ผลงานไปพร้อมกับการทำงานวิจัย กล่าวคือ ต้องสามารถอธิบายที่มา วิชิติต เหตุและผลของการทำงานได้ในทุกขั้นตอน โดยต้องอาศัยหลักฐานจากแหล่งข้อมูลการอ้างอิงที่เชื่อถือได้และควรเป็นข้อมูลในชั้นปฐมภูมิ ผู้วิจัยจึงเตรียมตัวในการศึกษา อีกทั้งสามารถที่จะสร้างผลงานนั้นให้มีคุณภาพทั้งในเชิงวิชาการและด้านสุนทรียะทางศิลปะอีกด้วย

3. เพื่อหาประสิทธิภาพของการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงนาฏศิลป์ในด้านความคิดสร้างสรรค์ ในด้านความเหมาะสม และความพึงพอใจ

จากการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพในด้านความคิดสร้างสรรค์ผลงานจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน พบว่า ประสิทธิภาพในด้านความคิดสร้างสรรค์ผลงานการแสดงในรูปแบบการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ที่สื่อให้เห็นถึงคุณค่าของปีกแมลงทับ และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ โดยผ่านมิตินการแสดง ชุด วิจิตรการงานปีกแมลงทับ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อผลงานสร้างสรรค์จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน พบว่า ความเหมาะสมและความพึงพอใจของผู้ทรงคุณวุฒิต่อรูปแบบการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ที่สื่อให้เห็นถึงคุณค่าของปีกแมลงทับ และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ โดยผ่านมิตินการแสดง ชุด วิจิตรการงานปีกแมลงทับ อยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 ซึ่งสอดคล้องกับ ประวิทย์ ฤทธิบุลย์ (2560: 87) จากการศึกษาการพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานด้านนาฏศิลป์ไทยโดยใช้โมเดลชิปปา พบว่า ในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยควรได้รับการประเมินความสามารถและผลงานสร้างสรรค์จากผู้เชี่ยวชาญเพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

การวิจัยเรื่องรูปแบบการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ที่สื่อให้เห็นถึงคุณค่าของปีกแมลงทับ และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ โดยผ่านมิตินการแสดง ชุด วิจิตรการงานปีกแมลงทับ โดยการบูรณาการศาสตร์หลายแขนงทั้งทางด้านนาฏศิลป์ ด้านทัศนศิลป์ และด้านดุริยางคศิลป์

เพื่อให้ได้รูปแบบการแสดงตามองค์ประกอบทางนาฏศิลป์ 8 องค์ประกอบ อีกทั้งได้กระบวนการคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ และถือเป็นผลงานจากงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ที่ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ผนวกเข้าด้วยกันเพื่อนำไปใช้เป็นสื่อทางวัฒนธรรมก่อให้เกิดความน่าสนใจและสามารถสร้างแรงจูงใจที่สามารถส่งถึงผู้เสพ และต้องการสื่อให้เป็นพลวัตทางสังคมและวัฒนธรรม อีกทั้งยังสามารถขับเคลื่อนก่อให้เกิดปรากฏการณ์ที่มีความสำคัญทางสังคมที่สามารถส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวรายได้เข้าประเทศ และสอดคล้องอยู่ในวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม อีกทั้งยังเป็นการสร้างองค์ความรู้เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้สร้างสรรค์งานอื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการสร้างสรรค์งานทางด้านนาฏศิลป์ที่สำคัญ ผู้วิจัยจะต้องเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์ และดนตรีเครื่องแต่งกาย มีความรู้เรื่องอารมณ์ต่าง ๆ ของการแสดงมี

สุนทรียะ และตระหนักเสมอว่าการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ ไม่ยึดถือเป็นแบบตายตัว ผู้สร้างสรรค์งานต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและเข้าใจจึงออกแบบงานได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งต้องใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ และถือได้ว่าเป็นผลงานในรูปแบบ ของงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ที่ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ผนวกเข้าด้วยกัน ซึ่งในกระบวนการทำงานผู้วิจัยจึงต้องสามารถที่จะสร้างสรรค์ผลงานไปพร้อมกับการทำงานวิจัย กล่าวคือต้องสามารถอธิบายที่มา วิธีคิด เหตุและผลของการทำงานได้ในทุกขั้นตอน โดยต้องอาศัยหลักฐานจากแหล่งข้อมูลการอ้างอิงที่เชื่อถือได้และควรเป็นข้อมูลในชั้นปฐมภูมิ ผู้วิจัยจึงเตรียมตัวในการศึกษา อีกทั้งสามารถที่จะสร้างผลงานนั้นให้มีคุณภาพทั้งในเชิงวิชาการและด้านสุนทรียะทางศิลปะที่สามารถนำไปพัฒนาศักยภาพความคิดสร้างสรรค์สำหรับบุคคลที่สนใจศึกษาทางด้านนาฏศิลป์และด้านอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กิตติกรณ์ นพอดมพันธ์. (2557). การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการออกแบบเครื่องแต่งกายนาฏศิลป์นิพนธ์ (นาฏศิลป์ไทย) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่างปีการศึกษา 2546-2550. ใน **วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ**. 16 (1): 79-92.
- จินตนา สายทองคำ. (2561). กระบวนการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ ชุด สักการะเทวราช. ใน **วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**. 10 (1): 103-117.
- ประวิทย์ ฤทธิบุญ. (2560). การพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยโดยใช้โมเดลชิปปา. ใน **วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ**. 36 (2): 78-97.
- _____. (2563). การศึกษาสินค้าทางวัฒนธรรม สู่ออกแบบและสร้างสรรค์การแสดง. ใน **วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. 24 (1): 77-96.
- ลักขณา แสงแดง. (2563). แนวความคิดหลังจากการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์. ใน **วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ**. 42 (2): 122-135.
- วิวัฒน์ กรณิโรจน์. (2563). การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากข้อถกเถียงเรื่องเพศ. ใน **วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ**. 42(2): 68-82.
- สุรสิทธิ์ วิเศษสิงห์. (2557). อรรถรสในนาฏศิลป์ผ่านนาฏกรรมแนวใหม่ เรื่อง นารายณ์อวตาร. ใน **วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ**. 15 (2): 135-140.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- อนรรักษ์ เครือคำ, รัตติยาภรณ์ บุญทวีไพศาล และพุดิสสรค์ เครือคำ. (2562). การศึกษาการทำเครื่องประดับจากปีกแมลงทับและแนวทางอนุรักษ์แมลงทับในอำเภอกุพพาน จังหวัดสกลนคร. ใน **วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร**. 36 (2): 91-100.

Naraphong Charassri. (2007). **Narai Avatara, Performing The Thai Ramayana in The modern World.**

Bangkok: Amarin.

UNCTAD. (2008). **Creative Economy Report 2008.** United Nations. (Online). Accessed April 9 2020. Available from <http://www.unctad.org/creative-economy>.